

Брюксел, 24 април 2025 г.
(OR. en)

8235/25
ADD 2

JAI 491
SCHENGEN 22
SCH-EVAL 25
FRONT 95
IXIM 79
MIGR 145
ASILE 34
ENFOPOL 121
COMIX 121
CORDROGUE 45
VISA 60
CH
IS
NO
LI

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От:	Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от г-жа Martine DEPREZ, директор
Дата на получаване:	23 април 2025 г.
До:	Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на Европейския съюз
№ док. Ком.:	COM(2025) 185 final
Относно:	ПРИЛОЖЕНИЕ към Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите Доклад за състоянието на Шенген за 2025 г.

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2025) 185 final.

Приложение: COM(2025) 185 final

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 23.4.2025 г.
COM(2025) 185 final

ANNEX 2

ПРИЛОЖЕНИЕ

към

**Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета,
Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите**

Доклад за състоянието на Шенген за 2025 г.

ПРИЛОЖЕНИЕ 2

Сборник на най-добрите практики, установени в рамките на механизма за оценка и наблюдение по Шенген

Доброто функциониране на Шенгенското пространство зависи от ефективното и ефикасно прилагане на шенгенските правила от страна на държавите членки. Механизмът за оценка и наблюдение по Шенген е основна защитна мярка, с която се гарантира адекватното прилагане на достиженията на правото от Шенген и се създават възможности не само за своевременно откриване на уязвимости, но и за идентифициране на най-добрите практики и иновативни решения, въведени от държавите членки.

Това е третото издание на сборника на най-добрите практики, придружаващ доклада за състоянието на Шенген за 2025 г. след влизането в сила на новия Регламент за оценка и наблюдение по Шенген. Като непрекъснато развиващ се документ той включва както най-добрите практики, установени в предишното издание на сборника, така и нови и иновативни мерки, установени при оценките, извършени през 2024 г., които значително подобряват прилагането на общите правила и които биха могли да бъдат приложени на практика от други държави членки.

В сборника на най-добрите практики са обединени широк спектър от най-добри практики, обхващащи няколко аспекта на достиженията на правото от Шенген, включително националното управление на Шенгенското пространство, управлението на външните граници, визовата политика, връщането, както и мерки в рамките на Шенгенското пространство, като например вътрешните граници и вътрешната сигурност. Целта е да се даде представа за иновативни стратегии, инструменти и мерки, които може да помогнат на органите на държавите членки при прилагането на достиженията на правото от Шенген, както и да се улесни партньорското споделяне на знания. За да се укрепят тези съвместни усилия, следва да се насърчи по-нататъшният обмен на знания и опит в рамките на съответните органи на Съвета. Сборникът служи за допълване с нови идеи на съществуващите най-добри практики, описани в приложимите препоръки или наръчници на Комисията или на Съвета.

Настоящият сборник е с обяснителен характер и няма правно обвързващ статут. Той е предназначен да служи като ценен ресурс за създателите на политики, служителите на правоприлагащите органи и други заинтересовани страни, участващи в гарантирането на безпрепятственото и ефективно функциониране на Шенгенското пространство, както и да подпомага възможните решения за корективни действия, предназначени за изпълнение на бъдещи препоръки, направени от екипите за оценка. Той е част от годишния доклад, посочен в член 25 от Регламент (ЕС) 2022/922 на Съвета.

НАЦИОНАЛНО УПРАВЛЕНИЕ НА ШЕНГЕНСКОТО ПРОСТРАНСТВО

1. Национални стратегии

Прилагане на европейско интегрирано управление на границите (EIBM)

Управление на националното интегрирано управление на границите

- В плана за действие в извънредни ситуации са включени подробни процедури за различни потенциални кризисни сценарии, определени са ясни роли и отговорности за всички съответни национални органи (включително полиция, митници, въоръжени сили и имиграционни служби), както и за местните заинтересовани страни (като например общини и неправителствени организации). Тези планове се допълват от процедури за искане и интегриране на европейска подкрепа. Бяха проведени няколко теста на рамката за планиране в извънредни ситуации, в които участваха всички национални органи с отговорности при кризи. [Финландия, 2023 г.]
- Дългосрочната национална стратегия за развитие и краткосрочната правителствена програма за вътрешна сигурност включват приоритети за прилагането на достиженията на правото на ЕС и на правото от Шенген, както и за развитието на международното сътрудничество в областта на правоприлагането. Препоръките след оценка по Шенген също са обхванати от програмата. Годишният анализ и докладване гарантират ефективното изпълнение и привеждане в действие. Тази национална стратегическа архитектура, която свързва приоритетите на ЕС с националните стратегии, улеснява ефективното изпълнение (осигуряване на ресурси) и привеждането в действие на достиженията на правото на ЕС и на правото от Шенген по систематичен начин. [Хърватия, 2024 г.]
- Всеобхватен стратегически документ насочва националните усилия за прилагане на шенгенските правила за периода 2021—2027 г. в съответствие с европейските стандарти за засилване на сътрудничеството в рамките на Шенген. Публичните органи, включително различни министерски ведомства, изпълняват ключова роля в тази национална концепция за управление на Шенгенското пространство. Планът за изпълнение на изискванията от Шенген за 2023 г. служи като основен инструмент за постигане на тези цели в различни области от шенгенската рамка. Министерството на вътрешните работи е натоварено с оценката на напредъка, актуализирането на концепцията и докладването пред правителството на всеки две години, като използва показатели и графици за измерване на успеха и съгласуване с целите на Чехия в областта на управлението на европейските граници. [Чехия, 2024 г.]

Механизъм за контрол на качеството

- Министерството на вътрешните работи създаде национален механизъм за оценка на външните граници, изграден върху европейските и националните механизми за контрол на качеството. В него са събрани препоръките от механизма за оценка по Шенген, оценката на уязвимостта на Frontex и националните посещения за оценка. Последните включват оценка на Шенгенската информационна система/SIRENE и проблеми с полицейското сътрудничество. [Австрия, 2020 г.]
- При управлението на границите на национално равнище и на равнището на ЕС следва систематично да се прилага европейският механизъм за контрол на качеството, като се включва целият обхват на ЕИВМ. Постоянният национален механизъм за контрол на качеството включва национален резерв от оценители, които се обучават в курсовете на Frontex за оценители по Шенген. [Тематична оценка на националните стратегии за интегрирано управление на външните граници, 2020 г.]

Междуведомствено сътрудничество

- Счита се, че тясната и ефективна официална междуведомствена координация и сътрудничество между различните национални органи на централно, регионално и местно равнище е от ключово значение за ефективното функциониране на системите за интегрирано управление на външните граници. Звена на граничната охрана са разположени в териториалните води и на сушата на територията на съответните трети държави, като се осигуряват постоянни съвместни патрули по море и въздух на борда на плавателни съдове и самолети на държавата членка, подпомагани с електронни средства като интегрираната система за външно наблюдение (SIVE). [Тематична оценка на националните стратегии за интегрирано управление на външните граници, 2020 г.]
- Междуведомственият обмен на разузнавателна информация чрез една и съща платформа допринася за изграждането на обща структурирана картина, с която се подобрява качеството на обмена на информация и се подпомагат основните заинтересовани страни при изпълнението на техните институционални мисии, като се избягва дублирането на усилия. [Естония, 2023 г.]
- Създадено е съвместно звено за разследване с участието на други национални правоприлагащи органи и пет други държави — членки на ЕС, засегнати от миграционния поток, както и на Европол и Frontex. Това даде възможност за ефективен и високоскоростен обмен на информация, бърза реакция и предприемане на ефективни мерки за забавяне на миграционния поток и предприемане на действия срещу контрабандистите на хора. Събирането и концентрирането на криминални разузнавателни данни и информация от открити източници в това звено, кръстосаните проверки на лица превърнаха съвместното звено за разследване в оперативен център на външната граница, подпомагащ цялостното управление на явлението. [Литва, 2023 г.]

2. Национални възможности

Обучение
Сътрудничество със CEPOL   • Координираното и активно участие в европейско обучение по правоприлагане е неразделна част от междуведомственото сътрудничество в рамките на постоянната управленска структура на полицията, митниците и граничната охрана. Нуждите от обучение се обсъждат редовно не само от националния полицейски университетски колеж, но и в постоянно сътрудничество с институциите за обучение на граничната охрана и митниците. Участието в курсовете на CEPOL е голямо, а достъпът до платформата за електронно обучение на CEPOL — LEED — е предоставен на голям брой служители на правоприлагащите органи. Обученията на CEPOL са включени в годишните планове за обучение на националната полиция, митниците и граничната охрана и с координацията на националния полицейски университетски колеж наличните места за обучение на CEPOL се разпределят между правоприлагащите органи в зависимост от техните нужди и компетентност. Освен това информацията за възможностите на обученията на CEPOL е лесно достъпна в интранет страницата на полицията, митниците и граничната охрана. [<i>Финландия, 2023 г.</i>]
Връщане   • Споразумение с авиокомпания за редовно използване на въздухоплавателни средства и симулатори за обучение на групата от ескортиращи лица за операции по връщане, не само от оперативна гледна точка, но и за симулиране на извънредни ситуации, които биха могли да възникнат по време на операциите по връщане, като например пожари. [<i>Финландия, 2023 г.</i>]
Бюро SIRENE   • Бюрото SIRENE към Националното бюро за разследване създаде национален онлайн курс за обучение, насочен към обновената Шенгенската информационна система. Курсът съдържа теоретичен материал и проверка на знанията. Пакетът за онлайн обучение е задължителен за полицейски, гранични и митнически служители, като завършването на курса се наблюдава и проследява. [<i>Финландия, 2023 г.</i>]• Създаване на съвременен център за обучение в рамките на бюрото SIRENE, който предоставя всеобхватни възможности за практическо обучение на всички крайни потребители от всички национални правоприлагащи органи. Образователните дейности включват практически занятия в компютърни лаборатории и достъп до платформи за електронно обучение, включително интранет мрежата на полицията и курсовете на CEPOL, свързани с дистанционното учене в Шенгенската информационна система. Полицейската академия редовно си сътрудничи със съответните отдели на полицията, местни университети и неправителствени

организации, за да се гарантира, че в програмата за обучение се включват редовни актуализации, включително в областта на международното полицейско сътрудничество и въпросите на Шенген. Пълният набор от наръчници с цялата необходима информация за Шенгенската информационна система, автоматизираната система за дактилоскопична идентификация и въпросите, свързани със SIRENE, са на разположение за всички компетентни национални органи и полицейски служби чрез електронни библиотеки в интранет страницата на полицията. [Кипър, 2023 г.]

- В националната информационна система се регистрират данни и документи за гражданите на трети държави, подлежащи на връщане, като по този начин се получава пълна представа за тяхното положение. Бюрото SIRENE отговаря за директното преобразуване на националните сигнали за връщане в сигнали за отказ за влизане и престой в системите на миграционните органи след получаване на формуляри SIRENE R-A от други държави членки за национални сигнали. Същата процедура може да се извършва от граничните служители, когато лицето, за което е подаден сигнал за връщане, се намира на изход от територията на ЕС. [Естония, 2023 г.]
- **Националното бюро SIRENE въведе отлична практика за обучение по теми, свързани с ШИС, като предлага материали, като плакати, наръчници и подкасти за повишаване на националната осведоменост и използването на ШИС. Обучители са на разположение за сесии по заявка, а материалите са разпространени сред съответните национални органи.** [Чехия, 2024 г.]

Съвместно обучение с други държави членки

- Държавата членка възприе концепцията за съвместно обучение с полицейските служби на съседните ѝ държави като начин за подобряване на сътрудничеството в граничните зони. Съвместните обучения и другите дейности с правоприлагащи органи с чуждестранни партньори произтичат например от работата на Комитета за двустранно сътрудничество. Организирано се и съвместни обучения от центъра за полицейско и митническо сътрудничество. [Германия, 2020 г.; Испания, 2022 г.]

Защита на личните данни

- В консулските служби се предлага добре разработено обучение по защита на данните за командирования персонал, както и обучение по защита на данните, което се организира в сътрудничество с длъжностното лице по защита на данните на Министерството на външните работи и органа за защита на данните. [Чехия, 2019 г.]
- Широкообхватна концепция за обучение на администратора на националната Шенгенска информационна система, и по-специално за предоставяне на модули за електронно обучение, както и всеобхватна стратегия за обучение на нови членове на персонала. [Нидерландия, 2021 г.]
- Всеобхватно обучение относно изискванията за защита на данните във връзка с Шенгенската информационна система беше организирано от длъжностното лице по

защита на данните и беше предоставено на членовете на персонала на националната Шенгенска информационна система и бюрото SIRENE и на крайните потребители, особено по отношение на усилията за повишаване на осведомеността. [Италия, 2021 г.]

- Обучение и повишаване на осведомеността на персонала на министерството на външните работи относно изискванията за защита на данните във връзка с процедурата за издаване на визи и Визовата информационна система, включително с активното участие на длъжностното лице по защита на данните (ДЛЗД), беше предоставено за крайните потребители, по-специално за консулския персонал преди командироване в посолствата/консулствата. [Гърция, 2021 г.]
- Длъжностното лице по защита на данните в Министерството на външните работи предоставя на всички крайни потребители на Визовата информационна система наръчник за обработка и защита на личните данни. Наръчникът е кратък и лесен за ползване. [Чехия, 2024 г.]
- Обучение на персонала по защита на данните в широкомащабни информационни системи чрез редовни онлайн и присъствени сесии, включително курсове за обучение на обучители, за да се постигне максимален обхват и да се насърчи култура на защита на данните. Длъжностните лица по защита на данните от различните органи изпълняват ключова роля в организирането и провеждането на тези обучения. [Полша, 2024 г.]

Онлайн обучение

- На всички гранични контролно-пропускателни пунктове е въведено редовно обучение, което гарантира, че граничните служители постоянно се обучават и разполагат с актуални знания за процедурите за гранични проверки. Онлайн обучението се състои от ежедневни тестове, които граничните служители трябва да полагат по време на работа. Изготвен е набор от 200 въпроса с няколко възможни отговора, от които всеки ден се избират 10 на случаен принцип за граничните служители на смяна. Въпросите обхващат теми като правната уредба, работата с оборудването и защитата на данните. Ръководителят на смяната проверява резултатите и въз основа на констатираните пропуски в знанията на граничните служители по определени теми се организират ежемесечни целеви обучения по тези теми. [Унгария, 2024 г.]

Основни права

- Националните органи разполагат с онлайн инструменти за опресняване на знанията на граничните служители, които включват задължителни и незадължителни курсове. В допълнение към тези платформи е разработена и се използва онлайн платформа за опреснително обучение, насочена изцяло към основните права при граничния контрол и връщането. Платформата се основава на наръчника на Frontex от 2019 г. за обучители в областта на основните права и е обществено достъпна, добре структурирана и лесна за

ползване, като свързва стандартите и гаранциите за основните права със сценарии при граничния контрол. [Хърватия, 2024 г.]

Оборудване

Преносими устройства

- Осигурени са преносими устройства, чрез които патрулиращите полицаи получават достъп до съответните бази от данни с помощта на мобилно приложение. Лесни за ползване и същевременно мощни, с помощта на преносимите устройства може да се разчитат регистрационните номера на превозните средства, както и машинночитаемата зона на документите за самоличност. Освен това те разполагат с възможности за разпознаване на лица (т.е. да изпращат снимки за разпознаване на лица към централна база от данни). [Унгария, 2019 г.]
- Всички полицейски служители със съответния профил са оборудвани със смартфони с пряк достъп до международните/националните бази от данни и с приложение за сигурна комуникация. Националните полицейски служби използват мобилно решение за работа извън управлението. Чрез преносими устройства (таблети, смартфони и лаптопи) всеки оперативен полицейски служител може да прави справки в международните/националните бази от данни (като документи за самоличност, регистрационни номера и биометрични данни). Обектите, като например регистрационните номера, които се сканират със смартфона, незабавно се проверяват в централната база от данни. [Нидерландия, 2021 г.]

Документи за проверка на условията за влизане

- Граничните служители на първа линия на международното летище разполагат с формуляр, съдържащ необходимите въпроси за установяване на изпълнението на повечето условия за влизане, определени в член 6, параграф 1 от Кодекса на шенгенските граници. С формуляра се улеснява проверката на условията за влизане на граждани на трети държави, подобрява се комуникацията между граничните полицейски служители и пътниците и се преодоляват евентуалните езикови бариери. Формулярът е на разположение на 28 езика, съобразени с международния трафик на летището, като китайски, корейски, руски, украински и албански език, и се използва за улесняване на проверката на условията за влизане, когато има езикова бариера между пътниците и граничните служители. Попълването на формуляра от гражданите на трети държави отнема само малко време и не удължава престоя за изчакване на границите. [Унгария, 2024 г.]

3. Широкомащабни информационни системи

Национални приложения

Сигнали и търсения

- Ако бюрото SIRENE създаде, актуализира или изтрие сигнал с помощта на националното приложение, издаващият/завяващият орган получава автоматично уведомление по електронната поща чрез автоматично известие. Така се опростява процедурата, намалява се работното натоварване и се подобрява обменът на информация между различните участващи органи. [Унгария, 2019 г.]
- Държавата членка получава данни за пътниците от всички полети, идващи от трети държави, граничният център за насочване ги обобщава и след това данните автоматично се обработват чрез националната система за предварителна информация за пътниците. Системата за предварителна информация за пътниците се състои от национални бази от данни, „списъци за наблюдение“, профили, основани на анализ на риска, Шенгенската информационна система и базата от данни за откраднати и изгубени документи за пътуване. В случай на съвпадение операторите имат достъп до няколко бази от данни и използват националното приложение, за да проверят съвпадението и да получат повече информация за сигнала (снимки, пръстови отпечатащи, допълнителни подробности за „действия, които трябва да бъдат предприети“, и др.). За резултата от потвърденото съвпадение се показват идентификатори „причина за заявката“ и „действия, които трябва да бъдат предприети“. Данните на заподозряното лице и подробностите за полета се изпращат на съответното летище или пристанище, което отговаря за задържането на заподозряното лице. [Нидерландия, 2021 г.]
- Освен собствениците на огнестрелни оръжия, всички внесени огнестрелни оръжия също трябва да бъдат регистрирани от вносителите и търговците в полицейския регистър, като се правят същите автоматични справки. От август 2022 г. е задължително да се качват снимки на огнестрелните оръжия, като се посочват всички налични маркировки и серийни номера. По този начин се гарантира, че снимките могат да бъдат приложени към сигналите, ако оръжието се въвежда в Шенгенската информационна система. [Литва, 2023 г.]
- **Лесен процес за създаване на сигнали с висока степен на автоматизация за национални сигнали относно (местни) граждани. Той включва автоматично импортиране на данни от националните регистри, включително снимки. Тези данни се прехвърлят директно в сигналите в Шенгенската информационна система при създаването им.** [Хърватия, 2024 г.]
- **Националната митническа служба разполага с автоматизирана система за проверка на митническите декларации на превозните средства в Шенгенската информационна система чрез идентификационния номер на превозното средство (VIN).** [Хърватия, 2024 г.]

- **Активното актуализиране на по-рано създадени сигнали за лица с описание на тяхната лична карта/документ за самоличност увеличава вероятността за успешно намиране на сигнал по време на търсене.** [*Хърватия, 2024 г.*]

Докладване на потвърдено съвпадение

- Въведени са няколко практики, с които да се гарантира автоматичното уведомяване на бюро СIRENE за потвърдено съвпадение. По-специално:
 - Показване на информация на екраните на служителите от втора линия за потвърдено съвпадение веднага след като то бъде регистрирано на първа линия. Граничните служители в бюро СIRENE също получават информация за потвърдените съвпадения чрез приложението за гранични служители. [*Полша, 2015 г.*]
 - Когато Националната агенция по пътните превозни средства постигне потвърдено съвпадение, бюро СIRENE получава автоматично уведомление по електронната поща. Това позволява на оператора на СIRENE да провери потвърденото съвпадение и да се свърже с Агенцията, в случай че инициативата не идва от нея. [*Люксембург, 2016 г.*]
 - Приложението за граничните служители разполага с функция за директен „чат“ със служителя в бюро СIRENE, отговарящ за случая, която позволява незабавен пряк контакт с бюро СIRENE, ако е изпратен вътрешен формуляр за докладване на потвърдено съвпадение. [*Хърватия, 2018 г.*]
- На летището граничните служители са въвели ефективна процедура за проследяване на потвърдените съвпадения в сигналите за дискретна проверка в сътрудничество с митническите служители. Когато граничните служители забележат, че даден пътник е обект на обявено в Шенгенската информационна система искане за дискретна проверка, те дискретно сигнализират за това на митническите служители. [*Франция, 2021 г.*]
- Националното приложение предоставя на крайните потребители формуляр за докладване на потвърдено съвпадение по сигналите на Шенгенската информационна система с предварително попълнен шаблон, в който от сигнала се извличат всички налични данни. Крайните потребители попълват съответните полета за потвърдено съвпадение и ги изпращат директно на бюро СIRENE, като полученото съобщение по електронната поща съдържа HTML формат, който може да бъде директно преобразуван във формуляр СIRENE. Въпросите за задълбочена проверка са предварително попълнени във формуляра за докладване на потвърдено съвпадение. Това гарантира много добро ниво на качество на данните и докладване на потвърденото съвпадение в реално време. [*Литва, 2023 г.*]
- Ефективна процедура за докладване, че лице, за което има решение за връщане и сигнал за връщане, е напуснало Шенгенското пространство. В такива случаи граничният служител, който е получил потвърденото съвпадение, регистрира заминаването директно в приложението, използвано от миграционната служба. Бюро СIRENE заличава сигнала за връщане и въвежда сигнал за отказ за влизане

в извънработно време, когато информацията за заминаването е получена от друга държава членка на Шенген или от националните посолства или консулства. В случаите на принудително връщане полицейските звена, които са извършили принудителното връщане, също го регистрират директно в системата. Такава процедура осигурява ефективно управление на политиката на връщане на национално равнище и гарантира, че сигналът за отказ за влизане се въвежда незабавно в Шенгенската информационна система, когато решението за връщане е придружено от забрана за влизане. [Финландия, 2023 г.]

- **Автоматизирана и лесна за използване комуникация за потвърдено съвпадение между първата и втората линия на определени гранични контролно-пропускателни пунктове. В случай на потвърдено съвпадение служителят на първа линия има възможност да изпрати информацията за потвърденото съвпадение от първата линия директно на втората линия. След това на втората линия се появява уведомление в червен цвят. В случай на потвърдено съвпадение на лица за дискретна проверка, първата линия дискретно събира наличната информация и в допълнение прикрепя екранни снимки на паспорта/личната карта/свидетелството за регистрация на превозното средство. Тези данни се изпращат автоматично на втората линия, създава се формуляр за докладване на потвърдено съвпадение и се изпраща до SIRENE. [Унгария, 2024 г.]**
- **При получаване на национален формуляр за потвърдено съвпадение по чуждестранен сигнал в Шенгенската информационна система, системата за управление на случаите на SIRENE автоматично прехвърля данните, които вече са на английски език, във формуляри SIRENE G, H или R в зависимост от категорията на сигнала. Необходимото ръчно въвеждане на данни е минимално, преди да бъдат изпратени до други бюра SIRENE. Когато бюрото SIRENE получи формуляр SIRENE R-A за национален сигнал за връщане, формулярът се прехвърля автоматично от системата за управление в база данни, използвана от органите на граничната полиция и полицията за чужденците. След това сигналът се преобразува автоматично според нуждите или се изтрива, ако решението за връщане не е придружено от забрана за влизане. Същата процедура се прилага при получаване на формуляри SIRENE R-B или R-E. Формулярите за потвърдени съвпадения и сигналите се обработват едновременно. За национални сигнали за потвърдено съвпадение на изчезнали лица националният формуляр за потвърдено съвпадение включва задължително поле за съгласие за споделяне на информацията относно местонахождението с лицето, което е подало сигнала за изчезналото лице. [Словакия, 2024 г.]**

Създаване на сигнали

- В работния процес на SIRENE беше създадено предупредително съобщение, което да напомня на органите за необходимостта от въвеждане на биометрични данни, ако са налични, при създаване на сигнал в ШИС. [*Нидерландия, 2021 г.*]
- Високо ниво на качество на данните и автоматизиране на два процеса в регистъра на издирваните лица. Първо, когато се създава сигнал за гражданин, регистърът автоматично проверява дали в националните бази данни има регистрирано превозно средство или огнестрелно оръжие на името на лицето и автоматично предлага на крайния потребител възможността да включи обекта като разширение на сигнала, което трябва да бъде потвърдено от крайния потребител. Второ, при въвеждане на сигнал за местно лице регистърът предварително попълва и импортира буквено-цифровите данни (включително информацията за документа за самоличност) в сигнала от националните регистри (снимката на документа за самоличност не се качва автоматично, а се добавя ръчно, когато е налична). Освен това, когато се създава сигнал за връщане в националното приложение за лице, чиито лични данни са в националните регистри, националното приложение импортира и буквено-цифровите и биометричните данни в сигнала (включително копие от документа за самоличност, когато е наличен). [*Литва, 2023 г.*]
- **Автоматично предварително попълване на данни в сигналите. При въвеждане на сигнал за местен гражданин в системата за регистрация на заповеди, регистърът предварително попълва и импортира буквено-цифровите данни и снимката на лицето, за което е подаден сигналът, от съответния национален регистър.** [*Унгария, 2024 г.*]

Обмен на информация

- **Когато в Шенгенската информационна система бъде въведен национален сигнал за изчезнало лице, националното бюро SIRENE получава автоматично генериран формуляр SIRENE C. Този формуляр съдържа цялата необходима допълнителна информация и може да бъде предаден директно на други бюра SIRENE от националното бюро SIRENE. Автоматичното създаване на формуляри SIRENE C за сигнали по член 32 позволява бързо предаване на данни, за да се подпомогнат други държави членки в спешни случаи.** [*Ирландия, 2024 г.*]

Национални Шенгенски информационни системи, Визови информационни системи и информационни системи

- Оперативният център по сигурността наблюдава сигурността на равнището на потребителите в цялата полицейска мрежа и открива аномалии, които могат да

означават възможни атаки. Когато Оперативният център по сигурността открие подозрителна употреба, той трябва да се намеси, за да провери възможната аномалия. Активното наблюдение на „нетипично поведение“ от страна на крайните потребители, които правят заявки, позволява да се установят признаци на неправилно използване на Шенгенската информационна система и да се предотвратят евентуални рискове за сигурността на данните. [Нидерландия, 2021 г.]

- В националната електронна визова система спешните заявления (например в случаите, при които кандидатът трябва да отпътува много скоро след подаването на заявлението, като например заради хоспитализация на близък член на семейството) се отбелязват за постоянно. Ето защо спешните заявления се виждат ясно в системата и лесно може да се даде приоритет на тяхното разглеждане. [Малта, 2022 г.]
- Месечните доклади относно качеството на данните, изготвени от eu-LISA, се получават в Националното бюро на Шенгенската информационна система, след което се извършва предварително филтриране, за да се включат само сигналите, които бюрото SIRENE трябва да провери и/или да препрати на крайните потребители, които са създали конкретния сигнал. Двустепенната проверка на възможните грешки гарантира във висока степен доброто качество на данните, въведени от органите в Шенгенската информационна система. [Литва, 2023 г.]
- Националното приложение на Шенгенската информационна система показва на видно място „Незабавно докладване“ и „Злоупотреба със самоличност“, като поставя текста в горната част на сигнала, открит с червени букви. Този начин на показване дава възможност на крайния потребител незабавно да се запознае със ситуацията по отношение на спешността, сложността и чувствителността на сигнала. [Кипър, 2023 г.]
- Електронната инфраструктура за обработване на визи значително улеснява подаването и разглеждането на заявления за виза по сигурен начин, като ограничава зависимостта от външния изпълнител по отношение на управлението и контрола на системите. Първо, онлайн заявлението за виза, което е достъпно на уебсайта на министерството на външните работи, включително „Ръководство“ с полезни обяснения на много езици относно данните, които трябва да се попълнят в различните полета, се използва приблизително в 80 % от заявленията за издаване на виза. В края на процеса е възможно да се изготви контролен списък за необходимите придружаващи документи в зависимост от мястото на подаване на заявлението и целта на пътуването. Второ, системата за въвеждане на данни, разработена за външния изпълнител за регистриране на заявленията и съчетаването им с биометрични данни и сканирани придружаващи документи, се управлява изцяло от националните органи. И накрая, „основната“ система за обработване на заявления за разглеждане на заявления и вземане на решения има интуитивен и удобен интерфейс, който дава възможност на лицата, вземащи решения, лесно да се свързват с консулствата, външните изпълнители, граничната охрана и полицията във връзка с конкретно заявление. Електронната поща на ВИС е интегрирана в системата по удобен за потребителя начин, а системата разполага с различни аналитични и статистически инструменти. Функцията за управление и

контрол на регистрите на системата уведомява екипа за поддръжка на министерството за всякакви необичайни дейности на потребителите, обработващи данни. [Финландия, 2023 г.]

- **Стандартизирана процедура за заснемане на снимки на граждани на трети държави в регистъра на чужденците в съответствие със стандартите на ИСАО. Това води до получаване на снимки с високо качество и улеснява установяването на самоличността на лица, за които са подадени национални сигнали за връщане и сигнали за отказ за влизане.** [Унгария, 2024 г.]
- **Автоматизирани проверки на пръстови отпечатащи, извършвани въз основа на анализ на риска от престъпления и имиграция, в допълнение към установяване на самоличността на лицата и потвърждаване на съвпадения.** [Унгария, 2024 г.]
- **Съществува добре планиран и документиран процес за непрекъснатост на дейността в центровете за данни. За развойната, предпродукционната и продукционната среда се използват идентични конфигурации и има геодублиран, високо защитен вторичен център. Извършват се редовни изпитвания на системите за непрекъснато електрозахранване, възстановяване на резервни копия и превключване при срив между основния център за данни и резервния център. Документацията относно информационната сигурност се преглежда и актуализира редовно; редовно се провеждат вътрешни одити.** [Словакия, 2024 г.]
- **Системата за управление на случаите на бюро SIRENE включва надежден инструмент за изготвяне на статистически доклади, който позволява да се изготвят подробни доклади за всеки полицейски участък и граничен контролно-пропускателен пункт въз основа на вътрешни формуляри за докладване на потвърдени съвпадения. Статистическите данни могат да се филтрират по различни параметри, като например вид на престъплението, което улеснява наблюдението на използването на Шенгенската информационна система в цялата страна и докладването пред eu-LISA.** [Хърватия, 2024 г.]
- **В случаите, когато няма пряк достъп до Шенгенската информационна система, крайните потребители могат да се свържат с Централния технически орган по факс или електронна поща, за да управляват сигналите чрез канала за уеб комуникация в режим на извънредна ситуация. Посредством ясни национални процедури се осигуряват минимални критерии и образци за този процес, като се гарантира непрекъснатото наличие на всички функционалности в Шенгенската информационна система за крайните потребители.** [Полша, 2024 г.]

Изисквания за защита на данните във връзка с националната Шенгенска информационна система (НШИС)

- Органите, които управляват НШИС, приемат искания за правата на субектите, подадени на езици, различни от езика на държавите членки. [*Литва, 2018 г.*]
- Длъжностното лице по защита на данните на администратора на НШИС е създадо цялостна политика за уведомяване за нарушаване на сигурността на данните, включваща процедури, инструменти и инструкции за персонала. [*Германия, 2020 г.; Норвегия, 2022 г.*]
- Децентрализирана структура за наблюдение на защитата на личните данни, при която лица за контакт по въпросите, свързани със защитата на личните данни, са на разположение във всяко звено на полицията, а две длъжностни лица по защита на данните отговарят за общия надзор. [*Нидерландия, 2021 г.*]
- Длъжностното лице по защита на данните (ДЛЗД) отговаря за управлението на уязвимостите, координирането на дейността по оценка на уязвимостта и извършването на оценка на риска и одит; ДЛЗД и администраторът на лични данни си сътрудничат по проактивен начин, например по отношение на проекта за създаване на оперативен център за киберсигурност, който позволява бързо и ефективно управление на инциденти. [*Италия, 2021 г.*]
- Управлението на потребителските разрешения в Националния полицейски съвет предотвратява непозволения достъп до лични данни. В допълнение към ситуацията, когато длъжността или задачите се променят, ръководителят на контрола върху потребителите контролира и оценява ежегодно дали потребителските разрешения на подчинените са подходящи и, ако е необходимо, стартира вътрешна процедура за тяхното актуализиране. Отговорният системен координатор трябва ежегодно да проверява дали потребителските права, дадени на групите заинтересовани страни и външните лица, са подходящи и актуализирани. [*Финландия, 2023 г.*]
- **Новият инструмент за управление на информацията и събитията в сигурността (SIEM) е внедрен като инструмент за анализ на регистрационни файлове, който значително подобрява откриването на аномалии и потенциална злоупотреба с Шенгенската информационна система. Това намалява уязвимостта на системата.** [*Швеция, 2022 г.*]
- **Проактивно предоставяне на информация за правата на субектите на данни от летищната полиция. Предоставя се връзка към портала на полицията за защита на данните чрез кодове за бърза реакция, които са поставени на видно място на първата и втората линия на граничните контролно-пропускателни пунктове.** [*Унгария, 2024 г.*]

Изисквания за защита на данните във връзка с процедурата за издаване на визи/Визовата информационна система

- Широкообхватни дейности на администратора на личните данни на НВИС във връзка с надзора на консулствата и на външния изпълнител, включително по въпросите на сигурността и защитата на данните. По-специално, през последните години администраторът на личните данни на НВИС проведе поредица от самостоятелни проверки. [*Испания, 2017 г.; Италия, 2021 г.*]
- Длъжностното лице по защита на данните на Министерството на външните работи, Европейския съюз и сътрудничеството участва в проверките на министерството на процедурата по издаване на визи и като цяло е силно ангажирано с много аспекти на защитата на данните в процедурата по издаване на визи. [*Испания, 2022 г.*]
- Обширен контрол на регистрите, извършван от автоматизиран софтуерен инструмент за откриване на инциденти в регистрационните файлове. [*Дания, 2022 г.; Швеция, 2022 г.*]
- Решението за управление на информацията и събитията в сигурността (SIEM), внедрено в информационната система на Министерството на външните работи, е разработено с множество предварително определени правила, които задействат аларми и уведомяват по електронна поща екипа за поддръжка на VISA на министерството в случай на необичайна дейност на потребителите, обработващи данни в централната система на ВИС (C-VIS). Тъй като системата VISA (националната основна система за обработване на заявления за разглеждане на заявления и вземане на решения) регистрира всички обработки на данни във VISA и C-VIS от всички органи на крайните потребители с права на достъп, контролът на регистрите обхваща и всички тези органи. Екипът на Министерството за защита на данните има добре установена процедура за оценка на нарушенията на сигурността на данните и какви допълнителни стъпки трябва да се предприемат, включително сроковете за уведомяване на органа за защита на данните. [*Финландия, 2023 г.*]

Бюро SIRENE

Процедури за SIRENE

- Прокуратурата разполага с дежурно бюро, което е на разположение 24 часа в денонощието, 7 дни в седмицата, за пренасочени сигнали от бюрото SIRENE. [*Дания, 2017 г.*]
- Участие на служители на SIRENE в дейности на място по време на мащабни полицейски операции. [*Швейцария, 2018 г.*]

- Съществува възможност за подаване на пръстови отпечатащи от Шенгенската информационна система към националната автоматизирана система за дактилоскопична идентификация чрез системата за работния процес на SIRENE и за автоматично получаване на отговори за потвърдено съвпадение/несъвпадение. Този процес се инициира само при създаване на досие в системата за работния процес на SIRENE. В съответствие със законодателството процесът не включва съхраняване на пръстовите отпечатащи от ШИС в националната автоматизирана система за дактилоскопична идентификация. [Ирландия, 2021 г.]
- Всички съответни органи, свързани с вътрешната защитена мрежа на полицията, разполагат със специални адреси на електронна поща, които се използват за обмен на информация. Всички полицейски доклади за инциденти са видими за всички служби със специални адреси на електронна поща, включително за служителите на SIRENE, които проактивно търсят в наличните бази данни, включително в ШИС, всички граждани на ЕС и на трети държави, участвали в докладваните инциденти. В резултат на тези справки, в случай че бъде установено положително съвпадение, бюро на SIRENE се свързва незабавно с полицейския участък, отговарящ за случая (който е съобщил за инцидента), и изисква да бъдат предприети по-нататъшни действия по отношение на обекта на сигнала. Проактивният подход, разработен от бюро на SIRENE, гарантира, че няма пропуснати съвпадения по време на справки, извършвани към ШИС. [Кипър, 2023 г.]

Система за работния процес на SIRENE

- В приложенията за управление на случаи, когато има потвърдено съвпадение в даден сигнал, който съдържа псевдоними, злоупотреби със самоличност, и/или връзки, се появява прозорец, в който се подчертава наличието на тази важна информация. С това уведомление по ефективен начин се решава един от най-често срещаните проблеми сред решенията за справки в различните държави членки: трудността да се направи тази информация видима за крайния потребител. [Унгария, 2019 г.]
- Системата за работния процес на SIRENE автоматично проверява всички входящи съобщения от всички международни канали (включително формулярите SIRENE) по предварително зададени ключови думи. Включените във формулярите лични данни автоматично се проверяват спрямо свързаните бази от данни. Положителните резултати от такава проверка се отбелязват като „горещи потвърдени съвпадения“, за да се покаже, че тези формуляри следва да се обработват приоритетно. Благодарение на това решение бюро на SIRENE може ефективно да управлява входящите заявки без никакво изоставане. [Лихтенщайн, 2021 г.]
- Входящите формуляри А и М (използвани съответно за обмен на информация относно европейски заповеди за арест и искания за екстрадиция и за различни видове допълнителна информация, когато не е предвидена процедура) за лицата се обработват автоматично в системата за управление на случаите на SIRENE, която автоматично прехвърля входящите формуляри за сигнали, свързани с тероризъм, към датската служба за сигурност и разузнаване. [Дания, 2022 г.]

- Формулярите SIRENE, създадени от служителите, са предварително попълнени с данни за сигнали и съдържат предварително зададени текстове, които могат да се добавят само с едно щракване. Предварително зададените текстове са съобразени с всеки формуляр и всеки вид сигнал. [*Словакия, 2019 г.*]
- Системата за управление на случаите на SIRENE е единно информационно приложение, което обработва всички съобщения по изключително автоматизиран начин: входящите формуляри SIRENE се регистрират автоматично към съществуващите случаи и се разпределят към компетентния служител, работещ по случая; входящите формуляри А се обработват автоматично и се проверяват в националните бази данни въз основа на ключови думи. Този процес позволява всички входящи формуляри А, свързани с тези ключови думи, да се изпращат автоматично веднъж дневно в пакет до съответните отдели и звена. Формулярите А се зачисляват на оператор за ръчна обработка само в случай на съответствие. Специалните национални формуляри за потвърдено съвпадение се изпращат автоматично от прозорец за предварителен преглед в сигнала на Шенгенската информационна система от крайните потребители от браузъра/регистрите на полицията и се получават в пощенската кутия за входящи съобщения на МОТ, след което се преобразуват във формуляри за докладване на потвърдено съвпадение в SIRENE. Тези процеси значително улесняват изпълнението на задачите на бюрото SIRENE и спомагат за своевременната ефективност на обмена на допълнителна информация и формуляри. [*Литва, 2023 г.*]

4. Аспекти на основните права

Наблюдение на принудителното връщане

- Осигурява се адекватно наблюдение чрез пълната независимост на националния гарант, обхвата на неговите действия, обученията, които се предоставят на ескортиращите лица по връщането относно основните права (включително правата на уязвимите групи лица) и принципа на забрана за връщане, както и чрез регионалната мрежа от обучени наблюдатели на принудително връщане, които работят на цялата територия. [*Италия, 2021 г.*]
- С редовното публикуване онлайн на докладите за наблюдение на принудителното връщане от обществения защитник на правата, включително на английски език, като част от общия годишен доклад на омбудсмана, се осигурява допълнително ниво на контрол върху процеса на извеждане, подобрява се неговата прозрачност и допълнително се подкрепя ефективността на механизма за наблюдение на принудителното връщане. [*Чехия, 2019 г.*]
- **В главното управление на граничната охрана е назначен съветник по правата на човека, който отговаря за интегрирането и подпомагането на практики за управление на границите, съобразени с основните права. В регионалните подразделения на граничната охрана също са назначени такива съветници по**

правата на човека, които участват в провеждането на обучения в областта на основните права на регионално и местно равнище. [Полша, 2024 г.]

5. Надзор на защитата на данните

- Държавният инспекторат по данните организира надзора на Шенгенската информационна система и Визовата информационна система в рамките на „Нотация и модел на бизнес процес“ — графично представяне за определяне на бизнес процесите в модел на бизнес процес. „Нотация и модел на бизнес процес“ позволява на служителите да разберат отговорностите си на всеки етап, както и целия процес на надзор. [Латвия, 2023 г.]

ВЪНШНОТО ИЗМЕРЕНИЕ

Сътрудничество с трети държави

Служители за връзка

- От интранет страницата на Службата за международна връзка има директен достъп до базата данни с дактилоскопични данни, която позволява на служителите да правят справки в националната AFIS с прикачен към сигнала файл на NIST, като по този начин за броени минути могат да се намерят съвпадения. Когато автоматичното търсене доведе до съвпадение, това съвпадение също подлежи на експертна проверка на пръстовите отпечатащи. Тази функция дава възможност да се правят справки в националните бази данни не само с буквено-цифрови параметри, но и с биометрични данни, което повишава точността на установяване на самоличността на лицето. [Литва, 2023 г.]
- В трети държави с приоритет са разположени съветници по визови въпроси или служители за връзка, на които е възложено да установяват потенциална незаконна миграция към Шенгенското пространство и да събират разузнавателна информация за нови методи или тенденции. Когато визовите органи открият фалшиви документи или самоличност, не само се отказва шенгенска виза, но се издава и забрана за влизане, за да се попречи на гражданинът на трета държава да се опита да влезе през друга държава членка. Събраната от тези служители разузнавателна информация се споделя редовно със съответните органи чрез координационни срещи, което подобрява готовността по външните граници и за изпълнение на процедурите по връщане. Тази информация спомага за изготвянето на национални и регионални планове, което позволява предприемането на целенасочени действия срещу субекти, участващи в улесняването на незаконната миграция. Незаконните мигранти, установени по време на тези операции, се насочват към съответните процедури за връщане. [Унгария, 2024 г.]
- Служителите за връзка имат пряк достъп до системата за управление на случаите, управлявана от единното звено за контакт, което позволява извличане на информация в реално време от национални и международни бази данни. Този достъп подобрява процеса на вземане на решения, подпомага трансграничните разследвания и повишава оперативната ефективност при сътрудничеството с международни партньори. Освен това чрез упражнявания от единното звено за контакт надзор се гарантира, че комуникацията между служителите за връзка и правоприлагащите органи е координирана, прозрачна и сигурна. [Чехия, 2024 г.]

Международно сътрудничество

- Установяването на многостранно сътрудничество и двустранни споразумения с няколко трети държави позволява обмен на данни в реално време за морското наблюдение и на граничните контролно-пропускателни пунктове за проверките

на фериботите, както и на друга информация, свързана с границите. Органите активно подкрепят развитието на националния капацитет за граничен контрол в трети държави, като даряват активи. [Италия, 2021 г.]

- Националните органи управляват миграционните потоци и се борят с трансграничната престъпност, идваща от извън Шенгенското пространство, като прилагат регионална концепция за наблюдението на границите. Тя включва разполагане на служители за връзка от трети държави в регионалните координационни центрове на държавата членка и обратно, което е насочено към улесняване на прякото сътрудничество и обмена на информация. Звена на граничната охрана са разположени в териториалните води и на сушата на територията на третите държави, като се осигуряват постоянни съвместни патрули по море и въздух. Регионалната система за наблюдение на границите се допълва чрез механизъм за търсене и спасяване с плавателни съдове, координирани от националната агенция за търсене и спасяване. [Испания, 2022 г.]
- Проектът „Безопасна туристическа дестинация“ се реализира от 2006 г. и включва приемане и разпределение на чуждестранни полицейски служители с цел по-добро обслужване на туристите и гражданите в чужбина. С нарастващото участие на чуждестранни полицейски организации, през 2023 г. в проекта се включиха 24 организации от 21 държави. Чуждестранните полицейски служители действат съобразно договорени правомощия, като предоставят услуги на езиците на туристите, което намалява пречките за търсене на полицейска помощ. Видими в националните си униформи, гостуващите полицейски служители допринасят за предотвратяване на престъпленията и повишават безопасността. [Хърватия, 2024 г.]
- Споразумения, сключени със съседни трети държави, съгласно които на границите с тези държави се разполагат гост служители за подпомагане на наблюдението и други контролни дейности, като например граничните проверки. Това повишава способността за реагиране и обмена на информация. В рамките на една съседна територия гранични полицаи от трета държава партньор патрулират ежедневно в сътрудничество с местните гранични служители с цел предотвратяване на незаконната миграция и идентифициране на контрабандисти на хора. Въз основа на двустранно споразумение с друга държава партньор, понастоящем на определени гранични контролно-пропускателни пунктове има служител, който подпомага проверките и улеснява комуникацията с пътниците. [Унгария, 2024 г.]
- Съдилищата и прокуратурите създават сигнали за издирвани лица, придружени от европейска заповед за арест (ЕЗА) на полски и английски език. Прилагането на версията на английски език към сигналите ускорява процедурите в другите държави членки за предприемане на действия при международни потвърдени съвпадения. [Полша, 2024 г.]

Визова политика

Външни изпълнители

- **Налагането на финансови санкции на външните доставчици на услуги** в случай на неспазване на договора, съчетано със засилено наблюдение на тяхната работа, е ефективен начин за привеждане на външния доставчик на услуги в съответствие с разпоредбите на договора и за подобряване на неговата работа. [*Австрия, 2022 г.*]

УПРАВЛЕНИЕ НА ВЪНШНИТЕ ГРАНИЦИ

Национална и европейска система за осведоменост за състоянието и ранно предупреждение

Сътрудничество (осведоменост за състоянието)

- Съгласуваните действия на националните координационни центрове на две съседни държави членки позволяват създаване на обща картина на ситуацията, ефективен обмен на информация, по-добра ситуационна осведоменост по общите граници и повишен капацитет за реакция, тъй като позиционирането на активите също се споделя между двете държави. [*Португалия/Испания, 2017 г.*]
- Прекият достъп до националните бази данни (извън тези, които се използват само за граничен контрол) дава възможност на националния координационен център да поддържа цялостна национална картина на състоянието и да гарантира по-добра осведоменост за състоянието на заинтересованите страни на национално и европейско равнище. [*Финландия, 2023 г.*]
- Националният координационен център създаде процедура за разглеждане на исканията за активиране на услугите за обединяване на данни EUROSUR на областно и местно равнище. С такава процедура се проверява законосъобразността и целесъобразността на всяко искане за услуги за обединяване на данни на EUROSUR, преди то да бъде подадено до Frontex, като се гарантира, че само целесъобразни и икономически ефективни искания за услуги за обединяване на данни на EUROSUR се изпращат до Frontex и след това се използват в оперативните дейности. [*Финландия, 2023 г.*]
- **В рамките на ЕМРАСТ, като „движеща сила“ на оперативния план за действие на ЕМРАСТ, насочен към престъпни мрежи, занимаващи се с производство, трафик и разпространение на синтетични наркотици и нови психоактивни вещества. Ръководителят на отдела за наркотици на Централното бюро за разследване на полицията действа като „движеща сила“, като се възползва от доста уникална оперативна подкрепа и ефективно определя и получава достъп до различни финансови възможности. Европейският център за изпълнение на проекти към Министерството на вътрешните работи подкрепя тази дейност като приоритет и съдейства чрез обработване на административни задачи и подкрепа на усилията за борба с трафика на наркотици. [*Полша, 2024 г.*]**
- Граничната охрана и митническите органи си сътрудничат тясно чрез интегрирана процедура за цифрови граници на граничните пунктове, за да се засилят проверките и да се гарантира по-безпрепятствено протичане на процеса. Събраните данни и резултатите от проверките на първа линия, включително информацията от ШИС, се предават директно от граничните служители на митническите органи, които продължават проверките с предварително попълнени данни. [*Полша, 2024 г.*]

Анализ на риска

Сухопътни граници

- **Националната система за анализ на риска на институцията за граничен контрол е ефективна и се поддържа от функционално междуведомствено сътрудничество. Два пъти годишно институцията за граничен контрол издава общи продукти за анализ на риска заедно с митниците и националната полиция. Редовният и систематичен обмен на информация между съответните национални органи, участващи в прилагането на европейското интегрирано управление на границите, в резултат на който се изготвят съвместни продукти за анализ на риска, гарантира цялостна национална осведоменост за състоянието и подпомага адекватните възможности за реакция. Освен това съответните органи, участващи в управлението на границите, организират общи обучения, съвместни операции и специални действия. [Литва, 2023 г.]**
- **Приложението за откриване на лица и/или превозни средства с определен рисков профил като част от националната система за анализ на риска на граничната полиция и интегрирано в Националната информационна система за управление на границите. Приложението е достъпно на всички гранични контролно-пропускателни пунктове за всички полицейски служители, участващи в граничния контрол, и гарантира ефективното използване на профилите за анализ на риска от всички организационни равнища и повишава качеството на граничния контрол. За установяване на лицата или превозните средства с висок риск граничната полиция разработи приложение за автоматични показатели за риска, което е интегрирано в информационната система за управление на границите. Когато се активират, показателите автоматично откриват потенциални извършители на престъпления по време на гранични проверки. Показателите се свързват автоматично с рискови профили, като на екрана на граничния служител се появява предупреждение в жълт цвят с връзка към профила, в което се дават целенасочени инструкции за определяне на статуса на съответното лице. Граничните служители могат да активират тези показатели на определени гранични пунктове и в определено време. [Хърватия, 2024 г.]**

Гранични проверки

Въздушни граници

- **Специализирано звено от шестима гранични служители наблюдава частната транспортна и развлекателната авиация, включително леките въздухоплавателни средства и хеликоптерите, тъй като има достъп до проследяване на маршрута в реално време и до данни за полетите от военния радар. Звеното получава всички**

полетни планове и ги анализира. Когато летището на заминаване или пристигане не е граничен контролно-пропускателен пункт, се подава сигнал до полицейско звено, което да се намеси. В случай на неразрешено кацане на летища, които не са предназначени да служат като граничен пункт, органите налагат глоби. Редовно се извършва оценка на риска от отклоняване от маршрута на полета. [Белгия, 2020 г.]

- Комуникацията между първата и втората линия на граничните контролно-пропускателни пунктове на летището чрез националното приложение е много високо автоматизирана и лесна за използване. В случай на потвърдено съвпадение служителят на първа линия има възможност да въведе коментари в специално поле и информацията за потвърденото съвпадение, заедно със съобщението за коментарите, се изпраща чрез националното приложение от първата до втората линия. Що се отнася до електронните врати, в случай на потвърдено съвпадение на сигнал за дискретна проверка операторът на електронната врата може също така да добави коментар към потвърденото съвпадение, който след това незабавно се препраща към втората линия, която събира допълнителна налична информация и изпраща формуляра за съвпадение към SIRENE. Това позволява проверката да бъде извършена без контакт с лицето, за което е подаден сигналът, като същевременно се събира необходимата информация. [Литва, 2023 г.]
- Звено за данни за пътниците отговаря за събирането и обработката на данни за пътниците за всички полети, които се извършват в момента в държавата. Неговата роля е да информира (24 часа в денонощието, 7 дни в седмицата) компетентните правоприлагащи органи за необходимостта от допълнителна проверка на пристигащите и заминаващите пътници след автоматизирано сравняване на техните данни със съответните бази данни (като например Шенгенската информационна система, I24/7) или с абстрактни профили, моделирани в сътрудничество и/или по искане на такива органи. Тъй като получава заявки от всички правоприлагащи органи, звеното е в уникална позиция да забележи припокриващи се разследвания и обекти на интерес и да информира съответните органи. Добре разработената система за управление на случаите за комуникация с компетентните органи и звената за данни за пътниците на други държави членки, създадена в съответствие с най-добрите международни практики, е в основата на успешното изпълнение на задачите на звеното и обмена на информация. Операциите надлежно отчитат изискванията за защита на данните и процедурните правила, установени от съответното законодателство на ЕС и националното законодателство. Звеното активно провежда кампании за повишаване на осведомеността относно възможностите, които предлага. То разполага с висококачествени технически и човешки ресурси. [Латвия, 2023 г.]

Сухопътни граници

- **Автоматична предварителна проверка в Шенгенската информационна система на превозните средства, приближаващи се към кабинките за контрол на сухопътните граници, чрез автоматично разпознаване на регистрационните номера, включително разширения на обектите.** [Хърватия, 2024 г.]

Наблюдение на границата

- Граничните служители използват безпилотни летателни апарати (БЛА) за задачи, свързани с наблюдение и намеса. Всяко от регионалните звена, отговарящи за външните сухопътни граници, е свързано към системата. Тя се състои от три платформи (безпилотни мини моторни планери), наземна станция (с дистанционно управление, екрани и антена) и друго помощно оборудване. Платформите са оборудвани с камери за дневно и нощно виждане, като една платформа може да се използва във всеки един момент. Висококачествените изображения от камерите се предават в реално време на наземната станция или на други свързани получатели. Чрез тази система с БЛА може да се подобри капацитетът за наблюдение на границите, да се подобри осведомеността за състоянието и да се улеснят възможностите за реакция. Когато бъде открит летящ обект, регионалният координационен център се информира незабавно за предприемане на конкретни мерки за намеса. [Полша, 2019 г.]
- По по-голямата част от външната сухоземна граница е инсталирана електронна бариерна система, състояща се от голям брой дневни, нощни и термични камери, както и датчици за движение и сеизмични датчици. Системата се наблюдава от регионални центрове, които предават автоматично генерирани алармени сигнали на местните координационни центрове за изпращане на патрули. Това позволява ефективно откриване на неразрешени преминавания, наблюдение в реално време и подобряване на времето за реакция на патрулите. [Полша, 2024 г.]
- Националната гранична охрана използва информационна система за планиране, координиране и докладване на оперативни действия, която служи като универсална платформа за повишаване на цялостната ефективност на контрола по външните граници. Системата разполага с няколко модула, които позволяват на потребителя да запазва и споделя информация за събития, да показва събития на карта, да планира патрули и работни графици, да показва местоположението на оперативните звена в реално време и да предава доклади. [Полша, 2024 г.]

Национална база данни за наблюдение на границите

- Концепцията за наблюдение на националните граници се основава на всеобхватна и ефективна национална база данни, съчетаваща всички съответни функции за подпомагане на оперативните и тактическите задачи. Тази система следва всички елементи на оперативния цикъл на наблюдението на границите: осигуряване на подкрепа за събиране на информация, докладване на тактическите и оперативните резултати от дейностите, планиране на смените, управление и координиране на патрулите, разработване на ефикасна реакция на място и осигуряване на цялостна осведоменост за състоянието. Софтуерът предоставя единна платформа за услуги за

всички правоприлагащи органи, като по този начин се осигурява ефективно използване на ресурсите в случай на извънредна ситуация, както и ползи от съставянето на картина на състоянието в определените области на отговорност. Софтуерът е свързан с функциите на мобилната електронна среда на патрула, разположен на място. Въз основа на цялостното си и съгласувано разработване системата може да функционира на местно, регионално и национално равнище. [*Естония, 2023 г.*]

ВРЪЩАНЕ

Ефективност на националната система за връщане

Процедури по връщане

- Чрез практиката решенията за връщане, извеждане и забрана за влизане да се вземат наведнъж се намалява административната тежест, като същевременно в пълна степен се зачитат процесуалните права на връщащите се лица. [Австрия, 2015 г.]
- Процедурата за уведомяване за „намерението за постановяване на забрана за влизане“ при установяване на незаконен престой по време на проверките при напускане на страната, в рамките на която на гражданина на трета държава се дава възможност да повдигне възражения, позволява на органите да постановят забрана за влизане, без да прекъсват напускането на гражданина на трета държава, като същевременно зачитат правата на гражданина на трета държава. [Нидерландия, 2021 г.]
- **Националните органи изготвиха уведомление за наличната помощ за реинтеграция, което трябва да бъде подписано от гражданите на трети държави след консултация. То се съхранява заедно с досиетата им, което улеснява комуникацията с консултантите по въпросите на връщането в центровете за задържане.** [Хърватия, 2024 г.]
- **Взаимно признаване на решения за връщане, издадени от други държави членки. Ако бъде открит гражданин на трета държава, който няма право на престой и за него има издадено от друга държава от ЕС решение за връщане, националните органи признават и изпълняват без забавяне това решение. Те не издават ново решение за връщане и не се свързват с държавата, която е издала решението, а вместо това пристъпват към извеждането на лицето в държавата на връщане, след като, когато е оправдано, извършат актуализирана оценка.** [Чехия, 2024 г.]

Процедура по принудително връщане

- Въведени са процедури, които позволяват на органите бързо да вземат решение по последваща молба за предоставяне на убежище, подадена по време на процеса на извеждане, за да се избегне отлагане или забавяне на извеждането на гражданин на трета държава, като същевременно се гарантира ефективното прилагане на принципа на забрана за връщане. [Нидерландия, 2015 г.]

Доброволно връщане

- През целия процес по връщане доброволното връщане е приоритет за националните органи. Съществува проактивен подход за мотивиране на гражданите на трети държави за доброволно напускане по време на всички етапи на процедурата, поспециално в местата за задържане. Местата за задържане се считат за подходящи за насърчаване на доброволното връщане, като органите и длъжностните лица,

отговарящи за управлението на отделните случаи, активно мотивират гражданите на трети държави доброволно да напуснат страната, като същевременно предоставят подходящо настаняване и подкрепа. [*Нидерландия, 2021 г.*]

- Чрез ангажирането на ранен етап със завръщащите се лица при насърчаването на доброволно връщане/напускане и възможността за участие на завръщащото се лице в схема за доброволно връщане на всеки етап от процеса по връщане се насърчава и повишава използването на доброволното връщане и реинтеграцията като неразделна част от общата система на ЕС за връщане в съответствие със Стратегията на ЕС за доброволното връщане и реинтеграцията. [*Люксембург, 2016 г.; Дания, 2022 г.*]

Информационна система

- С националната информационна система за управление на случаите на връщане, разработена в съответствие с модела на Frontex (RECAMAS), на органите, свързани с връщането, се осигурява ефективен и интегриран инструмент в подкрепа на ефективното управление на случаите на връщане. [*Италия, 2021 г.; Естония, 2023 г.*]
- Свързването на националната система за управление на случаите на миграция с модула за чартърни полети към приложението на Frontex за случаите на връщане (FAR) позволява на националните органи да достигат директно до всички чартърни операции, организирани с подкрепата на Frontex, и да оказват организационна помощ и да участват в операциите по връщане по по-ефективен начин. [*Австрия, 2020 г.*]

Задържане с цел извеждане

Центрове за задържане

- С детска стая в помещенията за регистрация на чужденци се осигурява подходяща и стимулираща среда за децата. Дългото работно време и достъпът без ограничения, присъствието на социален работник и големият брой налични игри и дейности я правят привлекателна за използване от децата. [*Литва, 2018 г.*]
- Семейните центрове и целевите психиатрични заведения могат да отговорят на специфичните потребности на задържаните уязвими лица. Оформлението на семейните центрове, дейностите в тях и ангажираността на персонала позволяват семейният живот да се доближава максимално до нормалния и да се осигурява подходяща и стимулираща среда за семействата и непридружените ненавършили пълнолетие лица. Психиатричните центрове осигуряват тясно сътрудничество между съответните партньори за посрещане на потребностите на уязвимите лица с психологически проблеми в процеса по връщане, като същевременно благодарение на тях се повишава ефективността на процедурите по връщане. [*Нидерландия, 2021 г.*]

- Разработените протоколи и обучението на персонала, в съчетание с планировката и режима, допринасят за намаляване на стреса и травмата за малолетните и непълнолетните лица в процеса по връщане и са в съответствие с принципа на висшите интереси на детето. [*Норвегия, 2022 г.*]
- В центровете за чужденци има кабинети за психично здраве, които предлагат на гражданите на трети държави помощ по въпроси, свързани с психичното здраве, като например посттравматично стресово разстройство и предотвратяване на самоубийства, както и подкрепа за тяхната адаптация. Психолозите извършват първоначална оценка на всички новопристигнали и ги информират за възможностите да потърсят психологическа подкрепа в рамките на центъра. Това дава възможност за ранно откриване на психологически проблеми, което може да гарантира ефективен подход и разглеждане на такива случаи. Достъпът до кабинетите за психично здраве е възможен в рамките на работното време от понеделник до петък след предварително записване по телефона или със заявление по образец. Това спомага за създаването на открита и безопасна среда, особено при работа с жертви на трафик и други уязвими лица. [*Литва, 2023 г.*]
- **Условията на задържане включват просторни открити зони за отдих в приемен център, с отделена открита площадка за игра за малки деца и тревна зона за отдих за възрастни, което създава приятна атмосфера с пространство за уединение. Това намалява риска от конфликти и пренаселеност.** [*Хърватия, 2024 г.*]
- **Центърът за задържане разполага с образователно звено, състоящо се от 11 служители, което организира широка гама от образователни, социални, културни (като се обръща внимание на културните особености) и спортни дейности, както и прояви. Персоналът е на разположение на задържаните лица от понеделник до събота, 12 часа на ден, а служителите са облечени в цивилни дрехи. Някои от тях имат професионален опит в областта на образованието и психологията и изпълняват активна роля в предотвратяването на конфликти в центъра.** [*Полша, 2024 г.*]
- **Центърът за задържане предлага на задържаните лица обширна медицинска помощ, съобразена с техните нужди. Ако не може да бъде оказана помощ на място, задържаните лица се превозват незабавно до специализирани клиники извън центъра. Граничната охрана покрива разходите за тези лечения. В случай на сериозно състояние задържаните лица се освобождават и прехвърлят в специализирани организации за медицински грижи.** [*Полша, 2024 г.*]
- **Центърът за задържане разполага със специална стая за кърмене, достъпна 24 часа в денонощието, 7 дни в седмицата, където майките могат да се грижат за новородените си деца в уединено и отделено помещение. Стаята е оборудвана с необходимите мебели и предмети за грижа за бебето. Има и детски кът, просторен и добре оборудван, който предлага широка гама от подходящи за възрастта дейности, играчки и игри. Децата, чиито родители**

са задържани в центъра, могат да посещават стаята за игри с разрешението на родителите си. При много малки деца посещенията могат да бъдат наблюдавани от един от родителите, което гарантира безопасна и подкрепяща среда за всички. [Чехия, 2024 г.]

- Центърът за задържане разполага с редица визуални помощни средства, включително табели за ориентация, указателни табели, вътрешни правила и плакати, които са проектирани така, че да бъдат подходящи за деца и да са достъпни. Тези материали съдържат пиктограми, които са лесни за разбиране от непълнолетни лица, и са разположени на височина, съобразена с тези лица. Широко достъпен на няколко езика е и „Инструментариумът за децата“ на Frontex. [Чехия, 2024 г.]

ВЪТРЕШНИ ГРАНИЦИ

Трансгранично сътрудничество във вътрешните гранични райони

Оперативно сътрудничество със съседните държавите членки

- Съвместни тристранни патрули на влаковете със служители на съседните държави. [*Австрия, 2015 г.*]
- На всеки две седмици държавите членки изготвят двугодишен съвместен доклад за анализ на престъпността и оперативен доклад за анализ на престъпността. Освен това ежедневно се изготвя брифинг с информация за престъпленията, извършени в една държава членка, който се споделя с партньорските държави членки. [*Лихтенщайн, 2015 г.*]
- В рамките на полицейския участък в граничен район има съвместен екип за анализ. В състава му влизат няколко агенции, включително полицията, митниците, граничните и криминални служби. Анализите се използват за вземане на решения относно граничния контрол, дейностите на полицията и митническите въпроси. Беше отбелязано, че докладите за анализ се използват за предварителните брифинги на служителите преди съвместните патрули, включително за определяне на дните, часовете и местата, където да се проведат такива патрули. За пристанищата, разрешени за пристигащи от държави извън Шенгенското пространство, се изготвят месечни доклади за анализ на риска. Те се използват за информация относно оперативните и административните аспекти на граничния контрол. [*Дания, 2017 г.*]
- За да се осигури ефективно трансгранично сътрудничество и съвместно използване на ресурсите, съседните държави членки подписаха споразумение за съвместно използване на тайни източници на агентурно разузнаване за провеждане на разузнавателни операции под прикритие чрез общ резерв от полицейски служители. [*Литва, 2018 г.*]
- В националната система за данни е включена функция за екранна сигнализация при започване на операция, като по този начин операторите незабавно получават сигнал за необходимите последващи действия. В нея също така се предлага предаване на живо. Геолокацията на патрулиращите автомобили също е видима в системата. Директен достъп към нея имат полицейските центрове за сътрудничество и митническите центрове, както и единното звено за контакт. [*Чехия, 2019 г.*]
- Интегрирани са съвместни двунационални бригади за борба с незаконната имиграция и контрабандистите и са създадени постоянни механизми за международно сътрудничество, които дават възможност на две съседни държави да организират контролни действия въз основа на споделен анализ на миграционните рискове. Съставени от еднакъв брой служители от двете държави и подбрани според техническите и езиковите им умения, тези „бригади“ (или

„съвместни звена“), формирани на френско-германските и френско-италианските граници, се управляват съгласно споразуменията от Прюм или въз основа на двустранно споразумение. В допълнение към организирането на съвместни патрули съвместните бригади (или съвместни звена) осигуряват съвместно обучение. С тази система за съвместни бригади се улеснява обменът на информация между две съседни държави и координацията на контролните операции, следователно следва да се насърчава и разширява към други граници, по-специално към френско-испанската граница. [Франция, 2021 г.]

- На регионално равнище трансграничното сътрудничество се основава на административни протоколи с компетентните органи на съседните държави членки, които се изпълняват допълнително чрез годишни планове за действие. Практическото сътрудничество обхваща съвместен анализ на риска, съвместни операции и патрули, управление на конкретни събития и съвместни обучения. Планират се редовни съвместни патрули. Тази концепция за сътрудничество създава добра основа за съвместен оперативен отговор на регионално равнище, общо използване на ограничените ресурси и по-цялостна картина на състоянието с престъпността. [Естония, 2023 г.; Латвия, 2023 г.]
- **Предприемат се проактивни мерки за ограничаване на временното повторно въвеждане на контрол по вътрешните граници чрез редовни и целенасочени срещи със съседните държави и тактическо и оперативно сътрудничество в граничните райони. Редовно се организират съвместни трансгранични обучения и учения за презгранично преследване по гореща следа, а основната информация за възможността на участия в тях се разпространява чрез брошури до всички национални полицейски служители. Чрез широка мрежа и специално назначени висши служители във всеки граничен район полицейските органи са в постоянен контакт със своите (вътрешни) трансгранични колеги. Осъществяват се постоянно съвместни дейности по наблюдение, анализ и реагиране на възникващи заплахи. Тези дейности могат да бъде разширени до съвместни патрули, действия, учения, планиране и др. при възникване на заплахи за сигурността или увеличаване на техния брой. В случай на повторно въвеждане на контрол по вътрешните граници двете държави анализират прилагането му, за да предотвратят въвеждането на такъв контрол в бъдеще.** [Словакия, 2024 г.]
- На политическо и стратегическо равнище сътрудничеството се осъществява чрез редовни и целенасочени срещи и консултации със съседните държави, но основният акцент се поставя върху тактическото и оперативното сътрудничество в граничните райони. Редовно се организират съвместни обучения и учения за презгранично преследване по гореща следа, съвместно със съседните държави членки, а основна информация за възможността за участие в тях се предоставя на всички словашки полицейски служители чрез брошури. Посредством широката си мрежа от центрове за полицейско сътрудничество и чрез назначаването на определени висши служители във

всеки граничен район, които отговарят за координацията на сътрудничеството в областта на правоприлагането със съседната държава („упълномощени представители по граничните въпроси“), словашката полиция поддържа постоянен контакт със своите колеги от другата страна на вътрешната граница. Това гарантира постоянен съвместен мониторинг и анализ на ситуацията в областта на сигурността в граничните райони, което дава възможност за бързо откриване на възникващи заплахи и съвместно реагиране на тях. Когато възникнат или се увеличат определени заплахи за сигурността, трансграничното сътрудничество се засилва под формата на съвместни патрули, съвместни действия, съвместни учения, съвместно планиране и др. Когато въпреки тези превантивни мерки в определени случаи повторното въвеждане на контрол по вътрешните граници все пак бъде счтено за необходимо, след въвеждането му двете държави съвместно анализират прилагането на този контрол, за да определят възможни мерки за избягването му в бъдеще. Това се счита за най-добра практика. [Словакия, 2024 г.]

- Засилено полицейско сътрудничество между съседните държави от Шенген в резултат на нова концепция за съвместни патрули, разработена въз основа на споразумение от 2023 г. между съответните национални полицейски управления. В център за трансгранично полицейско сътрудничество беше създаден оперативен център с възможности за командване, контрол и комуникация. Усилията се ръководят съгласно регионален оперативен план, основан на риска. Участващите патрули се проследяват чрез GPS устройства и се информират за местоположението на всеки един от тях чрез мобилни устройства. В близост до общата граница се провеждат съвместни операции, включващи 12—16 смесени патрула месечно. Видовете патрули и оборудването, като безпилотни въздухоплавателни средства и устройства за нощно виждане, се избират в съответствие с плана. От юни 2022 г. към тези операции се присъединиха и други органи на съседни държави от Шенген. [Унгария, 2024 г.]

ВЪТРЕШНА СИГУРНОСТ

Национални стратегии за правоприлагане

- На всеки четири години министърът на правосъдието и сигурността определя Програма за национална сигурност, съдържаща целите на националната политика за функциите на полицията. На регионално равнище органите на местното самоуправление превръщат националните приоритети в цели на регионалната политика за полицията в регионалната програма за сигурност. Правоприлагащите органи обменят разузнавателни данни и информация, за да съберат подходяща информация и разузнавателни данни, които да допринесат за програмата за национална сигурност, регионалните програми за сигурност и оценката на заплахата от тежка и организирана престъпност (SOCTA) на Европол. Управителните комитети от отдела за научни изследвания отговарят за координирането и наблюдението на цялата процедура. Ежедневен оперативен брифинг дава възможност да бъдат информирани различните полицейски екипи за конкретните актуални проблеми в тяхната работна област. Те се използват например като отправна точка при определянето на политиките за борба с организираната престъпност и за оценяване на нивата на заплахата, които показват вероятността от терористично нападение. Освен това бюрата за изследвания и анализи на всички регионални разузнавателни служби правят свои собствени оценки на заплахите и сигурността. [*Нидерландия, 2021 г.*]
- Главната прокуратура назначи прокурор за връзка с единното звено за контакт, с когото често се провеждат консултации по сигнали и международни заповеди за арест, сложни международни наказателни разследвания и всякакви други случаи, в които е необходимо прокурорско участие. [*Португалия, 2022 г.*]
- Много тясно сътрудничество между чуждестранните служители за връзка и централния орган за международно съдебно сътрудничество, който може да консултира и да оказва съдействие при изготвянето на европейски заповеди за разследване или искания за правна взаимопомощ, отправени до държавата членка. [*Португалия, 2022 г.*]
- Използване на инструмент за анализ от страна на полицията в нейните звена за криминален анализ, позволяващ създаването на „профили“ на криминални явления въз основа на оперативни данни, които показват на потребителя интерактивна визуализация на въпросното явление, неговите тенденции, начини на действие и развитие. От началото на внедряването на това приложение през 2019 г. полицията значително е увеличила броя на анализирани явления на престъпления и на потребителите. [*Литва, 2023 г.*]

Организиране на единно звено за контакт за международен обмен на информация между правоприлагащите органи

Организация, обмен на информация

- За по-добра координация на международното полицейско сътрудничество полицията създаде мрежа от служители за контакт по въпросите на международното полицейско сътрудничество. Те са разположени във всички регионални полицейски управления и в главното управление на столичната полиция. Служителите за контакт спомагат за подобряване на качеството и улесняват координирането на исканията за обмен на информация. [*Полиа, 2019 г.*]
- Съществува добре установен ежедневен поток на информация, свързан с докладването на криминални инциденти от местното към регионално и националното равнище. На практика електронен доклад за събитията от последните 24 часа се предоставя редовно на ръководния екип на местния участък, на регионално равнище и на централното управление на националната криминална полиция. Това позволява да се вземат информирани решения на всички равнища. [*Германия, 2020 г.*]
- В системата за координиране на операциите за борба с тероризма се събират всички разузнавателни данни от различните полицейски организации и институции, отговарящи за предотвратяването и противодействието на тероризма, насилствения радикализъм, организираната и тежката престъпност. Системата представлява адекватна алтернатива, в която се съчетават управлението на информацията и оперативната координация в ситуация, при която съответните национални органи нямат достъп помежду си до базите от данни. [*Испания, 2022 г.*]
- Разполагане на служители, работещи по международни случаи, на регионално равнище в различни полицейски управления. Тези служители са част от единното звено за контакт и преминават четириседмично обучение по широкомащабни информационни системи, обмен на допълнителна информация по канала SIRENE, управление на биометрични данни и посещения на място в Европол и Евроюст. Те имат пълен достъп до системите за управление на случаи на единното звено за контакт, до защитената глобална полицейска комуникационна система I-24/7 на Интерпол и имат право да въвеждат сигнали от Шенгенската информационна система и известия на Интерпол. Те също така имат достъп до съответните системи и разрешения, равностойни на тези на служител, работещ по случая, към националното бюро SIRENE и Международния комуникационен център. Това доведе до наличието на експертен опит в областта на Шенгенската информационна система във всеки местен отдел. Освен това служителите, работещи по международните случаи, проверяват качеството и правното значение на исканата информация, изготвят съобщения SIENA, които се изпращат на служителите за връзка в Европол, и провеждат обучение по международно полицейско сътрудничество в рамките на местната полицейска служба. [*Финландия, 2023 г.*]

- **Националната полиция използва интегрирана система за управление на случаите, за да се улесни комуникацията в реално време, координацията на ресурсите и разпределянето на задачите в командните центрове. Нейната лесна за ползване структура позволява бърза реакция и ефективна координация в динамични ситуации чрез пряко споделяне на команди и информация с патрули и специализирани звена. С нея се подобрява оперативната готовност и обществената безопасност. Системата включва и ключови партньори извън полицията, като митниците, противопожарната служба и линейките, за обмен на информация в реално време и съгласувано разпределение на ресурсите. [Чехия, 2024 г.]**

Организация

- Постоянният център за разузнаване и анализ на престъпността за целите на полицията, митниците и граничната охрана представлява форма на ефективно сътрудничество и координация между правоприлагащите органи, чрез която се създават, наред с другото, общи аналитични продукти и продукти за оценка на заплахите. [Финландия, 2018 г.]
- Създаването на централни управления, където се обединяват ресурсите на различни администрации и които се съсредоточават върху един вид престъпления, води до много ефективни оперативни резултати. [Франция, 2021 г.]
- Ефективна структура за изготвяне не само на национална оценка на заплахите, но и на специализирани оценки на заплахите и рисковете. В нея се съчетават централно организиран контрол на качеството и анализ на изискванията на регионално равнище. Звеното за мултидисциплинарен стратегически анализ отговаря за стратегическия анализ на престъпността. Звеното се състои от екип, работещ на национално равнище, и полеви екипи в няколко региона. Контролът на качеството се поддържа на централното равнище, което осигурява и съгласуваност между различните аналитични продукти. Звеното изготвя годишната национална оценка на заплахите, съсредоточена върху организирани престъпни групи. [Франция, 2021 г.]
- Меморандумът за разбирателство между полицията и митниците дава възможност за широко сътрудничество между двете администрации, в което се предвижда обмен и споделяне на целесъобразна информация и стратегически, тактически и оперативни разузнавателни данни, по-специално чрез улесняване на взаимния достъп до бази данни, при надлежно зачитане на личните права и правилата за защита на данните, разработване и насърчаване на най-добри практики, процедури по оперативни въпроси по отношение на съвместни действия, съвместни мобилни патрулни отряди, съвместни екипи за разследване, съвместни екипи за разузнаване, споделяне на оборудване между службите и сътрудничество при разработването, закупуването, внедряването и използването на технологии. [Кипър, 2021 г.]

- Единното звено за контакт разполага с група за анализ на риска, която отговаря за по-задълбочен анализ на националните и международните искания, получени в единното звено за контакт, събиране на допълнителна информация в наличните бази данни и предоставяне на аналитични доклади за тенденциите в разкритите престъпления и начините на действие. След това докладите се изпращат на прокурорите и/или на съответните полицейски служби за подпомагане на съответните разследвания. [Португалия, 2022 г.]
- Отделът за международно сътрудничество съчетава обмена на оперативна информация със стратегическото вземане на решения на международно равнище. В този отдел се намира националното единно звено за контакт за международен обмен на информация между правоприлагащите органи. В него са представени както националните полицейски служби, така и регионалните полицейски служби и митниците. И двата съответни органа разполагат с мрежа от експерти по международно полицейско сътрудничество, които подпомагат и предлагат съвети на звената за криминално разузнаване на регионално равнище във връзка с използването на инструментите за международно полицейско сътрудничество. Основните правоприлагащи органи редовно обучават експерти относно международното полицейско сътрудничество. Тези експерти формират част от своето звено на регионално равнище и изпълняват тази функция в допълнение към ежедневната си работа. Знанията се предават на мрежата на годишна среща, по време на която например като лектори се канят национални служители за връзка в Европол. В периода между тези срещи знанията за новите процедури се предават на мрежата или чрез бюлетини, или чрез *ad hoc* срещи. Освен това експертите от мрежата на органа преминават едноседмично обучение за придобиване на умения, преди да се присъединят към мрежата. Тези мрежи от експерти представляват нископрагов път за разпространение на знанията за международното полицейско сътрудничество на регионално равнище. [Испания, 2022 г.]
- **Националното звено за данни за пътниците е интегрирано в националното единно звено за контакт и управлява всички случаи, свързани с резервационни данни на пътниците, за различни органи (полиция, митници, разузнавателни служби, военна полиция, прокуратура, съдилища и др.). Интегрирането на това звено прави системата по-изчерпателна и засилва ролята на единното звено за контакт като общ информационен център за всеки международен обмен на информация в областта на сигурността. Споделянето на една система за управление на случаите с други единни звена за контакт позволява лесно интегриране и кръстосана проверка на информацията, което води до по-изчерпателен анализ.** [Словакия, 2024 г.]

Използване на инструментите на Европол за трансгранично сътрудничество и обмен на информация

- Данните от националната система за полицейски разследвания се качват автоматично в информационната система на Европол. Базата от данни за текущите разследвания е свързана с автоматичен модул за зареждане на данни в информационната система на Европол. Ежедневно се добавя нова информация, подобрява се съществуващата и се премахва старата информация. Този процес е напълно автоматизиран. Националното звено на Европол обработва потвърдените съвпадения между националните и чуждестранните разследвания, които вече са налични в информационната система на Европол. *[Нидерландия, 2021 г.]*
- **Интегриране на QUEST (Търсене в системите на Европол) в националната система за справки за извършване на търсения в информационната система на Европол. Освен това обхватът на търсенето беше разширен, за да включва всички обекти, които са налични в системата, като същата функция за търсене ще бъде достъпна и за митническите органи. Това увеличи броя на търсенията, като държавата членка се превърна в третата най-активна в използването на функцията за търсене през 2024 г. *[Унгария, 2024 г.]***